

**KISKUNLACHÁZA NAGYKÖZSÉG
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV**

MUNKAKÖZI BELSŐ EGYEZTETÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Budapest, 2018. február

Projektszám: 1145

Kiskunlacháza Nagyközség településképi arculati kézikönyvet és településképi rendeletet Kiskunlacháza Nagyközség Önkormányzatának megbízásából készítette:

	Pest Megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft. Műterem: 1085 Budapest, Kőfaragó u. 9. IV. emelet Telefon: (+36-1) 2670508, 2677078 E-mail: pestterv@pestterv.hu; Honlap: www.pestterv.hu

A TERV ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐK NÉVSORA:

**Településrendezés,
irányító tervező és
projekt menedzser:**

Pékár Zoltán

településtervezési vezető tervező

szakképesítés: okl. városgazdasági
üzemtechnikus,
okl. városépítési- városgazdasági szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-3463
tervezői jogosultság: TT/1

**Zöldfelületek,
környezetrendezés:**

Burányi Endrevezető területrendező tervező
vezető táj- és kertépítész tervező

szakképesítés: okl. kertészmérnök,
okl. táj- és környezetrendezési szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-5014/12
tervezői jogosultság: TT/T, TK, TR-1 és K-1

Régészet

Vágner Zsolt (Archeo Art Bt.)
okl. régész

szakképesítés: okl. régész,
okl. szám: 459/2002

Építészet

Kozma Klára

okl. építészmérnök

szakképesítés: okl. építészmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 07-0438
tervezői jogosultság: É

Dénes Katalin

okl. építészmérnök

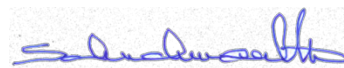
szakképesítés: okl. építészmérnök,
műemlékvédelmi szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 20-0333
tervezői jogosultság: É

Települési főépítész

Bárány László
építészmérnök

szakképesítés: építészmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 13-1442
tervezői jogosultság: É, MV-É, MV-É-M

Ügyvezető igazgató:

Schuchmann Péter

Budapest, 2018. február

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
BEVEZETÉS	3
POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ	4
KISKUNLACHÁZA BEMUTATÁSA	5
Története	5
Településszerkezet, tájhasználat	7
ÖRÖKSÉGÜNK	9
Építészeti értékek	9
Szobrok, emlékművek, keresztek	12
A táji és természeti értékek	14
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEEK	16
Történeti településmagok - Lacháza	18
Történeti településmagok - Pereg	19
Településközponti területek	19
Falusias lakóterületek	20
Üdülő területek	21
Gazdasági területek	22
Beépítésre nem szánt területek	22
Különleges területek	23
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	24
Történeti településmagok	24
Településközponti területek	25
Falusias lakóterületek	25
Üdülő területek	26
Beépítésre nem szánt területek	27
JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA	28
Történeti településmagok	28
Településközponti területek	28
Falusias lakóterületek	29
Üdülő területek	30
Anyaghasználat, színek	31
Építészeti részletek	31
Kerítések	34
Kertek	35
Utcák, terek	37
Cégérek, reklámhordozók	38
Sajátos építményfajták	40
Egyéb műszaki berendezések	41

Budapest, 2018. február

BEVEZETÉS

SZERZŐDÉS, MUNKAINDÍTÁS

Kiskunlacháza nagyközség települési arculati kézikönyvének és településképi védelmi rendeletének elkészítését, a települési önkormányzat megbízásából a PESTTERV Kft., a 2017. második félévében kötött tervezési szerződés alapján és keretei között végzi. A településtervezési munka a szerződéskötést követően az adatbeszerzésekkel, és a hatályos településrendezési eszközök vizsgálatával indult 2017 novemberében.

TERVEZÉSI FELADATOK

A településképi arculati kézikönyv a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti tartalommal készült. A kézikönyv építészeti útmutató fejezetében a Lechner Lajos Tudásközpont által biztosított Településképi Arculati Kézikönyv egyeztető felületén található és letölthető ábrák kerültek felhasználásra. A helyszíni bejárásokat 2017. november és 2018. február hónapok között végeztük el.

A kézikönyv készítése során felhasználásra került a 2017-ben az ECRS Magyarország Kft. által készített Integrált Településfejlesztési Stratégiájának megállapításai.

A településképi védelmi rendelet készítésével párhuzamosan örökségvédelmi hatástanulmány, és települési értéktelár nem készült, mivel a településképi rendeletben a helyi értékvédelmi rendelet szerinti védett értékek és előírások kerültek átemelésre.

A TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV CÉLJA

A kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, segítség kíván lenni a településen építkezők számára. Az arculati kézikönyv a település bemutatásával, az építészeti és természeti értékek megismertetésével, valamint útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Egyúttal bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez is illeszkedik.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, céljuk Kiskunlacháza épített környezetének és értékeinek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása, a település karakteréhez illeszkedő lehetőségek bemutatása.

A településrészek egységességét, harmonikus megjelenését a sok közel egyforma, csak részleteiben különböző épületek összessége teremti meg, melyben az egyes épületek kiegészítik egymást. A különböző karakterű területek lehatárolásával, és építészeti értékeinek megismertetésével nyújt segítséget a kézikönyv a jövőben építkezni, felújítani vagy átalakítani kívánóknak.

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

A valamikori két önálló falu, Kiskunlacháza (Lacháza) és Pereg összeépüléséből, majd hivatalos egyesítéséből (1950) alakult ki, és ma már a környék legnagyobb településének számít.

A Településképi Arculati Kézikönyvünkben összegyűjtöttük mindazokat a példaértékű kiskunlacházai épített örökségeket, amiket őseink hagytak ránk. Bemutatjuk azt a csodálatos természeti környezetet, amely körülvesz minket. Elődeink megőrizték számunkra mindazt, amire most mi büszkék vagyunk. Ne romboljuk le, hagyjuk örökül gyermekeinknek!

Mindannyian építkezünk, alakítjuk környezetünket. Törekedjünk arra, hogy épített környezetünk példaértékű legyen utódaink számára! Városunk változik, épül, szépül, fejlődik. A pillanatot rögzítő kézikönyv sem egy lezárt dokumentum. Az új, megépült jó példákkal folyamatosan bővítjük ezt a kiadványt.

A kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, segítség kíván lenni a településen építkezők számára, Nem kötelezi a tervezőt és az építtetőt a benne szereplő példák másolására, hanem feltárja a sokféle izgalmas, a település karakteréhez illeszkedő lehetőséget, és javasolja azok továbbgondolását. A településrészek egységességét, harmonikus megjelenését a sok közel egyforma, csak részleteiben különböző épületek összessége teremti meg, melyben az egyes épületek kiegészítik egymást. A természeti és az épített környezetbe illesztés legyen az épület karakterének megálmodásakor az irányadó, hogy egy jól átgondolt, környezetéhez, szomszédokhoz is alkalmazkodó, minőségi tervből, magas műszaki színvonalon kivitelezett ház épüljön.

Valósítsuk meg közösen községünk településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott célt: Kiskunlacháza a Kiskunság kapuja - dinamikusan fejlődő, komfortos város, mikro-regionális központ.

Dr. Répás József
polgármester

KISKUNLACHÁZA BEMUTATÁSA

TÖRTÉNETE

A Pest megyei Ráckevei járásban, Budapesttől délkeleti irányban található Kiskunlacháza nagyközség. A több mint 9000 lakosú Alföldi települést a Kiskunság kapujának is nevezik, mivel természeti és turisztikai értékekben gazdag, valamint határában kezdődik a Kiskunsági Nemzeti Park. A mai nagyközség a valamikori két falu, Lacháza és Pereg összeépüléséből alakult ki, és mára a környék egyik legnagyobb településévé vált.

Északról Áporka és Délegyháza, keletről Bugyi és délről Dömsöd településekkel határos, nyugaton a Ráckevei-Duna ág határolja. Az Ős-Duna hordalékán fekvő település határának felszínét az alföldi jelleg, a jórészt ártéri szintű hordalékkúp-síkságok határozzák meg, mely kialakulását a folyóvízi eróziós és akkumulációs hatásoknak és futóhomokmozgásoknak köszönheti.

A község területe mindig is lakott volt, melyet bronzkori leletek is bizonyítanak. A nagyterjedésű puszták kedveztek a rideg állattartásnak. Környéke a honfoglalás után is a magyarok által lakott hely maradt.

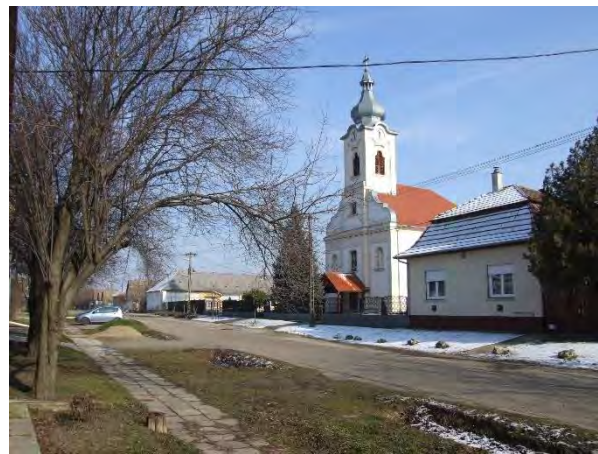
A XIV. század elején *Jusu* néven, majd a középkorban *Szántó (Zantou)* néven ismert település nevét, rab szántó királyi szolgálonépeiről kapta. Szántót 1020 körül I. István király a veszprémi apácakolostornak adta, a rab cselédekkel, a Duna szombati révét a révészekkel és szombati vásárt vámjával, valamint 12 dunai halással együtt.

Első okleveles említése 1285-ből származik, amikor is IV. László király Péter, Abraam, Jakab comes és Herbordus királyi tárnokok és ételfogók kérésére átírja a királyi káplánok oklevelét, amely szerint Bethlem királyi ember a káplánok kiküldöttjének jelenlétében a leírt határok között beiktatta őket Zantou (Szántó) fehérvári várföld birtokába. Kiskunlacháza *Kiskun-* előtagja a település területi elhelyezkedésére, azaz a Kiskunságra utal. Lacháza előtagja a régi Lack (László) személynévből ered, utótagja pedig a birtokos személyranggal ellátott ház, mint lakóhely, otthon.

Szántó a hagyomány szerint IV. (Kun) László (1262-1290) királytól vette a nevét, aki szívesen tartózkodott a vidéken. IV. László király kiváltságokkal ruházta fel a számára oly kedves, és keresztény hitre tért kun nemzetet, mely kiváltságlevelet ma is őrzi a Magyar Országos Levéltár. Szántó később birtokosainak, Kolos fia Lackról és a tőle leszármazó szántói Lackfia család után kapta nevét. A Lackfi család 1326-tól volt a terület birtokosa, és Szántó törzsökös helyük maradt. A 150 éves török uralom alatt Lacháza többször menekülni kényszerült.

A falu birtokosainak neve hosszan sorolható, legkülönösebb tulajdonosai a Német Lovagrend volt, mivel I. Lipót császár (1640-1705) 1702-ben a kun területeket örök áron eladta a Német Lovagrendnek. Lacháza református magyar lakosai 9900 forintért váltották meg magukat, majd szabadságukat megváltva 1876-ig megőrizték önállóságukat. A redemptio után a település gazdasági fejlődésnek indult és 1839-ben mezővárosi rangra emelkedett. Ezt az 1872. évi közigazgatási reform keretében elvették tőle, és nagyközséggé nyilvánították. A városi rangot mindmáig nem tudta a település visszaszerezni.

Pereg Árpád-kori település első írásos említése 1313-ból származik, de már korábban, IV. Béla király (1206-1270) alatt jött létre,

mivel a tatárok által elpusztított falvak lakosai itt találtak menedékre. Pereg a XIII. században részben Fehérvár földje, részben nemesi birtok volt. Első ismert tulajdonosa Pereg Yginig, aki előzőleg egy dunai sziget birtokosa volt; ezt azonban II. András király elvette tőle, és helyette adta neki a peregi várföldet. Az évszázadok folyamán számos birtokosa volt a településnek, többek között Becsei Csata Imre, Nagy Lajos király, Pozsgai főispán, XV. században Lévai család, Zsigmond király, Kolos család, Csúzy Mihály, Heroriti Ezekkiás és Balassa Imre is. Az 1700-as években a török kiűzése után szlovákok telepedtek meg a településen, akik gyorsan asszimilálódtak. A falut a XV. században Kispereg vagy Szentimrefalva néven is nevezték, mivel északi határától út vezetett a Szent Imre-egyház felé. A török hódoltság alatt elnéptelenedett, pusztává vált. Az elnéptelenedett faluhelyre katolikus szlovák és magyar telepesek érkeztek a XVII-XVIII. század fordulóján körül.

A peregi római katolikus barokk stílusú Szent Mihály templom 1772-ben, a modern (lacházi) Szent László templom 1992-ben épült. Lacháza református templomát mai formájában 1820-24-ben építette Hofrichter József.

A két település története szorosan összekapcsolódott a Dunával annak ellenére, hogy a folyótól ma már mintegy 5 kilométerre helyezkedik el. Eredetileg mindkét falu jóval közelebb települt a Dunához, de a folyamatos áradások miatt a lakosságnak egyre hátrább, biztonságos helyre kellett húzódnia. Lacháza 1742-ben, Pereg 1770 táján költözött a mai helyére, az áradásoktól sújtott Duna-partról a magasabban és távolabb fekvő területre. A települések iratanyaga is ettől az évtől kezdődően maradtak fenn.

1859-ben került sor a gazdák felszabadítására, a határrendezésre és tagosításra. A XIX. század végétől sokan kivándoroltak az Újvilágba. 1930-tól növekedett az iparban dolgozók száma. Az 1950-es években a TSZ-esítés és a közös gazdálkodás miatt beindultak a melléküzemek, amik a korábban az iparban dolgozó ingázókat foglalkoztatta. A két eltérő hagyományokkal rendelkező, de mezőgazdasága miatt hasonló település hivatalos egyesítésére 1950-ben került sor.

1990-ben az egykori két mezőgazdasági termelő szövetkezetből kisebb gazdálkodó szervezetek alakultak, majd több termelési ágban is folytatták a mezőgazdasági és melléküzemági tevékenységeket. Egyre nagyobb a kereslet a rideg állattartás körülményei között tenyésztett állatokra és vadhúsrá. A XX. század folyamán megoldották a település áram-, víz- és gázellátását, valamint kiépítették a csatornahálózatot. A településen általános iskola és szakképző iskola várja a diákokat. Az 1991-ben épült Petőfi Művelődési Központ és Könyvtár épületében közel 300 fős színházterem, sportterem és két kamaraterem, valamint 26 ezer kötetes könyvtár várja a látogatókat.

Kiskunlacháza ma ismert az itt rendezett motocross versenyekről, a hagyományos Peregi Búcsúról és a szeptemberben rendezett Kiskun Kulturális Napokról, a júniusi László napi vigasságok rendezvény-sorozatáról is. A helységben művelődési központ és mozi, modern sportcsarnok, hangulatos pihenőház, tájház, helytörténeti gyűjtemény, lakodalmas ház kínálata várja a látogatókat. Kitűnő szobrászok alkotásait, a hagyományos és modern falukép fényképezni való témáit találhatja itt a szemlélődő sétáló.

TELEPÜLÉSSZERKEZET, TÁJHASZNÁLAT

Első katonai felmérés (1763-1787)

Második katonai felmérés (1806-1869)

Harmadik katonai felmérés (1869-1887)

Kiskunlacháza mindkét egykori településrésze út menti, egyutcás településből alakult ki, amelyek napjainkra párhuzamos és keresztutcákkal bővültek, üdülőterület épült ki a Dunánál, és új városközpont épült a két egykori település – Lacháza és Pereg – között.

Az első katonai felmérésen jól megfigyelhető Kiskunlacháza mai szerkezetének alapja. A XVIII. századi egyutcás település fő útja a mai Kossuth Lajos utca (egykori sóút) volt, a szalagtelkeken utcára merőlegesen sorakoztak a lakóépületek. Pereg ekkor még önálló település volt, jól láthatók a templom melletti párhuzamos utcásorai, a mai Kert utca, szent Imre utca és Petőfi Sándor utca. Mindkét településen álltak a templomok is. Bankházpuszta tanya jelleggel létezett, jelentős területek gazdálkodásával.

A második katonai felmérésen már a fejlődésnek indult, és további utcákkal bővült településszerkezet látható. Lacháza gyorsabban, jelentősebben fejlődött, de mindkét település utcahálózata párhuzamos szerkezetben alakult, az utak menti szabályos struktúrájú beépítéssel, a tömbbelsőben összefüggő zöldfelületekkel. A településszerkezetben a központi részen a sűrűsödés miatt a telkek méretei csökkentek, az utcák szűkebbek lettek. A belső mag körül később alakult lakógyűrű folytatta a szerkesztett telekosztást, ez szabályos alakú és méretű telkeket illetve utcahálózatot eredményezett.

A harmadik katonai felmérésen már pontosabban jelenik meg a településszerkezet, az utcahálózat és a beépítések. Lacháza területe a mai Hunyadi utca és a Széchenyi utca között teljesen beépült, valamint a mai Dózsa György út keleti oldalának beépítése és a település kelet felé történő terjeszkedése is megindult. Pereg Móricz Zsigmond utca és Határ utca közötti észak-déli irányú utcái kialakultak és területe szinte teljesen beépült. Az utcákat az oldalhatáros, utcavonalas beépítési mód jellemezte, az utcára merőleges gerincű, nyeregvetésű, a telekbelső felé elnyúló hosszúházak épültek a telkek északi (északnyugati) oldalán álltak.

A két település külterületét a majorok, és a gazdálkodás szerint besorolt földek, szőlők, erdők határozták meg. Lacháza nyugati – a falu és a Ráckevei-Duna közötti – területein jelentős külterületi szőlőültetvényekkel rendelkezett, Peregnek szintén volt csekélyebb kiterjedésű szőlőterülete. A külterületi főutak és főbb dülő utak mentén fasorok álltak.

A XIX. század végére a település mai szerkezete csaknem teljesen kialakult.

1941-ra Pereg Határ utca – Mező utca – Gábor Áron utca – Dózsa György út által határolt területe beépült. Kiskunlacháza pedig keleti irányban bővült a Vörösmarty Mihály utca, Kárpát utca, Erkel Ferenc és Zrínyi Miklós utca irányában. Lacháza és Pereg fejlődése, összenövésük, a meglévő településmagokhoz történő fokozatos hozzájárulással bővült, majd 1950-re a két település egyesült.

A külterületeket földutak és melorációs árkok rendszere tagolja. A külterületekre a mezőgazdasági tájhasználat a jellemző, a hagyományosan kialakult szántó művelési ág (nagybirtok rendszerben, illetve szocialista nagyüzemi rendszerben kialakult) a domináns. Jelentősek továbbá a gyepterületek, amelyek szintén évszázadok óta honosak a tájban. A mezőgazdasági területekbe ékelődve elszórtan található majorok, néhány kisebb erdőterület, és tanyák. Az állattenyésztés nem hangsúlyos a térségben, kivéve a legeltetési juhtartást.

A Bugyi felé vezető út melletti hatalmas kiterjedésű kavicsmezők nagy mennyiségű vizet és hasznosítható nyersanyagot szolgáltatnak. A kitermelést követően visszamaradt bányatavak környezetei spontán üdülési célra fejlődtek. A Dunától távolabb eső mezőgazdaságilag nem hasznosítható területek szikes növényzetű pusztái és tavai a Kiskunsági Nemzeti Park védett természeti kincseit jelentik, a keletről benyúló, egyedi értéket képviselő homokbuckás vidékkel együtt.

A térség évtizedek óta Budapest lakosságának egyik fő üdülőkörzete. A kistérség turisztikai kínálatának egyre nagyobb fokú diverzifikációja ellenére a hagyományos üdülési jelleg (hétvégi házas) a meghatározó.

fotó: <http://www.zintrener.com/osszesfoto/Kiskunlachaza/>

fotó: <https://www.youtube.com/watch?v=tEuvQFSGYTI>

ÖRÖKSÉGÜNK

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

Kiskunlacháza több műemléki védelem alatt álló épülettel is büszkélkedhet.

Az 1824-ben épült református temploma a ráckevei kistérség egyik legjelentősebb reformkori épülete, mely Hofrichter József, pesti építőmester fő műve.

A községháza közelében, a Kossuth Lajos út teleksorában szabadon álló beépítésben magasodik a település fölé az 1913-as renováláskor készült toronysisak, melyet a templom befejezésének idejéig, az 1824-es dátumot őrző toronygömb zár le.

Az egyhajós, homlokzati síkban tartott tornyú templom főhomlokzatát négy ión falpillér tagolja, egyszerű kőkeretes kapuja felett félköríves záródású karzatablak nyílik. Magas lábazata feletti vakolt felülete vonalazott. Egyszerű, tagolt főpárkánya felett a torony a homlokzathoz a két szélén egy-egy íves tagozattal kapcsolódik, melyeken egy-egy kőváza áll. A torony legfelső szintjén az egyenes záródású, kőkeretes ablakokat két-két pár palmettás fejezetű falpillér fogja közre. A vörösréz toronysisak zárt tömegű, melyben Szlezák László harangöntő mester által 1922-ben öntött két harang lakik.

A templom oldalhomlokzatán három faltükörben egy-egy félköríves záródású könyöklőpárkányos ablak, az északi homlokzat középső mezőjében íves kőkerettel. A templomhajó felett kontyolt nyeregretető hódfarkú cserépfedéssel.

Értékes, XVIII. század végén készült, copfstílusú berendezései a padok és rozettás párkányú falazott szőszék.

A református templom mellett áll az 1890 körül népies klasszicista stílusban épült lelkészlak. Az „L” alaprajzú, földszintes, utcával párhuzamos gerincű nyeregretetős épület utcai homlokzata egyszerű, nyolctengelyes. A vakolt főhomlokzatot a lábazat, az ablakok alatti egész homlokzaton átfutó könyöklőpárkány és a főpárkány tagolja, a két párkány közötti falmező vonalazott. Ablakai hat mezőre osztottak, egyszerű kialakításúak. A tető hódfarkú cseréppel fedett, a homlokzatai fehérre vakoltak.

Az udvari homlokzata előtt végig falazott, egyszerű fejezetekkel rendelkező oszlopos, tornác fut végig, mely több lakóháza is jellemző a településen. A tornácról nyílik a lejárati boltozott picébe.

A református templom előtt áll Magyarország egyik legismertebb és legjobb állapotban fennmaradt szégyenköve, ahol annak kellett bűnhődnie, aki megsértett bármilyen egyházi törvényt. A kihirdetés után a szégyenkőhöz kötötték ki az adott személyt, majd itt hagyták, míg a kiszabott büntetés ideje le nem járt. Ez idő alatt az illető a templom felé fordulva fohászkozhatott bűnbocsánatért.

A szlovákok lakta Peregén a Szent Imre utcai átmenő telken áll a barokk stílusú, 1772-ben épült Szent Mihály római katolikus templom, felhasználva a középkori templom alapjait. Észak-déli tengellyel szabadon álló, hagymakupolás, homlokzati tornyos, kontyolt nyeregtetős, félköríves apsziszáródású templom, félköríves kereszthajószzerűen elrendezett oldalkápolnákkal.

A templom felújítása a közelmúltban megtörtént, kerítése és kertje gondozott. A templom központi elrendezésű, a főhomlokzat főtengelyében kökeretes ajtó nyílik, melynek zárókövére az 1773-es dátumot vésték. Az ajtó feletti faltükörben íves záródású karzat ablak, a két szélső mezőben egy-egy félköríves záródású szoborfülke, a bal oldaliban Árpád-házi Szent Margit, jobb oldaliban Árpád-házi Szent Erzsébet alakja kapott helyet. A háromszintes torony alsó két szakasza ablaknyílásokkal és óralapokkal áttört, a felső szintet a toronysisak zárja le. A hajó félköríves bővítményeiből mindkét oldalon bejárat, illetve három-három ablak nyílik. A templom oldalhomlokzatát lizénák tagolják. A felújításkor a főbejárata elé faszerkezetű, nyeregtetős előtető készült.

A községháza 1830 körül épült klasszicista stílusban, majd 1860 körül alakították át romantikus stílusban. Utcavonalas beépítésben áll a téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. A Kossuth Lajos úti homlokzata 13 tengelyes, egyszerű kialakítású, egyenes záródású nyílásai vakolt keretesek, mindössze főpárkánya díszíti. A Jókai Mór utca felőli udvari homlokzatát pillérek álló, öt arkádíves tornác, melynek szélső ívei félkörívesek, a három középső kosáríves. Homlokzatán emléktábla, mely szerint Petőfi Sándor itt mondta el választási beszédét és köszönt el a Kiskunsaágtól 1848. június 8-án.

A Bercsényi utcában áll az utcavonallal párhuzamos gerinccel, hátsó homlokzatával a telekhatárra épült sárfalú lakóház. A paraszti lakóépület nádfedéses nyeregtetővel, deszkaoromzatos homlokzatokkal készült. Vele párhuzamosan a túlsó telekhatáron az egykori magtár, melyet az 1930-as években lakóházzá alakítottak, a hozzá kapcsolódó ólakkal és istállóval. A két épület között az udvaron kerek kút. Északi telekhatáron a magtár és a lakóház között nyitott színt. Az udvar közepén terménytároló verem helye. A műemléki védelem alatt álló parasztporta a XIX. századi Lacháza arcát idézi.

Bankházán található a XIX. század második felében, klasszicizáló stílusban épült Hajós-kúria. Szabadon álló, földszintes, T alaprajzú épület, északkeleti részének középrizalitja emeletes kialakítású.

Déli bejárati homlokzata öttengelyes, középrésze rizalitszerűen hangsúlyozott, a sarkain kváderezett. Az ajtót és a mellette lévő két ablakot négy pilaszter fogja közre. A pilasztereken hangsúlyos, tagolt párkány, melyen középen félköríves, záróköves ablaknyílás, mellette egy-egy kör keretbe foglalt címer. A homlokzati egyenes záródású ablakok szemöldökpárkánnyal, konzolokon nyugvó könyöklőpárkánnyal épültek, a fa ablakok hat részre osztottak. Főpárkánya körbefutó. Az emeletes épületrész sarkai kváderezettek, az emeleti részen három félköríves ablak kapott helyet. Az épület ma szálláshelyként funkcionál.

A területen található még egy szabadon álló téglalap alakú, barokk épület, melynek főhomlokzata nyolctengelyes. Valamint egy egyszerű kialakítású magtár, kökeretes ajtóval és ablakkal.

Helyi védelem alatt áll a peregi úgynevezett Angyalos ház. Az 1906-ban épült, utcaonnan beépítésű, nyeregtetős hosszúház utcai homlokzatát csúcsíveket imitáló vakolat és kétoldalt álló-lebegő asszonyalakok díszítik, megidézve a gótikus épületszobrászatot. A XIX-XX. század fordulóján virágzó stíluskeverés, az eklektika, illetve a historizmus hatása érezhető az épület arculatán. A csúcsíveket tartó nőalak két példányát Krízsik András 1920-21-ben mintázta szerelméről, későbbi feleségéről. Udvari homlokzatán faragott könyökökkel díszített faoszlopok tornác.

Az épület jelenleg falumúzeumként üzemel, melyben megtalálhatóak a hagyományos középparaszti életmód tárgyi emlékei.

A peregi római katolikus temetőben áll a hagyományos temetőkapolna. Az egyszerű tömegű, nyolcszögű szentélyzáródású épület főhomlokzati falán márványtábla emlékezik meg a Peregén szolgálatot tett atyákról.

A település két történeti magjában találkozhatunk a hosszúházas, oromfalas, utcai kapuoszlopos és falazott oszlopos tornácos lakóépületekkel, mely egykor jellegzetes beépítése volt a községnek. Ugyanakkor a századfordulón épült eklektikus stílusú, díszes homlokzatú lakóépületek őrzik Kiskunlacháza karakterét.

SZOBROK, EMLÉKMŰVEK, KERESZTEK

Kiskunlacháza területén számos köztéri alkotással, emlékművel találkozhatunk.

A községháza előtt, az egykori piactéren áll a Kossuth szobor, melynek avatására 1902. szeptember 26-án került sor és az ünnepségen Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos fia is jelen volt.

A két méter magas gránittalapzaton álló, egész alakos bronz szobor Horvay János alkotása, melyet Kossuth születésének 100. évfordulója alkalmából állítottak.

A szobrot egykor kovácsoltvas korlát vette körül, mely visszaállítása javasolt a szobor rekonstrukciója során.

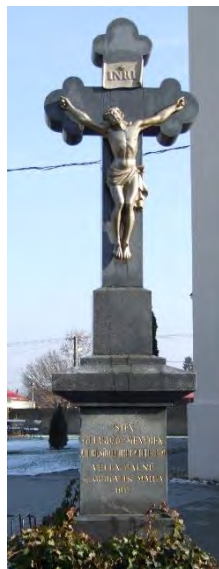
A református templom és a lelkészlak között áll Pásztor János szobrászművész Hősök szobra című alkotása, mely az I. világháborúban elhunyt 142 kiskunlacházai katonának állít emléket. A háromalakos szobor a harcba induló katonát, az őt átölelő feleségét, és a lábuknál játszó gyermeküket ábrázolja. Az 1924-ben állított, 4,5m magas, műkö emlékmű posztamentusának bal oldalára egy táblára újabb 84 név került, a következő felirattal: „A hazáért és a kereszténységért folytatott harcban hősi halált haltak 1941-1945 évben”.

A peregi katolikus temetőben kapott helyet a Pereg Község Élő Rózsafüzér Mária Társulat kegyeletéből 1911-ben állított kőereszt, fém korpusszal.

A római katolikus templom előtt hasonló megjelenésű kereszt áll, melyet 1917-ben állított Vella Pálné (szül: Gubovits Mária).

A Határ útnál álló parkban áll a Mária Sz. Olvasótársulat által készített vörösmárvány kereszt. A Móricz Zsigmond út és Szentiványi út találkozásánál áll a kovácsoltvas kerítéssel határolt műkö kereszt, melyet a peregi hívek állítottak 1965-ben.

A Dózsa György utca és Virág utca kereszteződésében álló műkö keresztet özv. Zurka Ferencné állította 1934-ben. A Külső Ráckevei út mentén vaskerítéssel határolt kereszt áll.

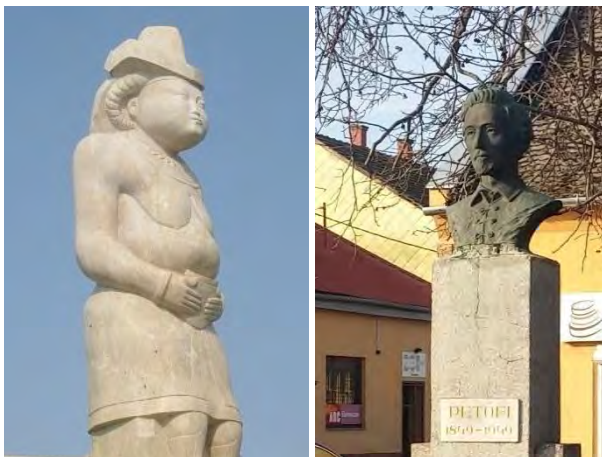

A peregi római katolikus temetőben áll a peregi I. világháborús hősök emlékműve. A timpanonban végződő kőtáblán az elesett hősök nevei alatt az alábbi olvasható: „Jertek ide szülők, árvák és özvegyek, itt meglátjátok azok neveit, akiket a világháborúban elvesztettek.”

A Ráckevei út melletti zöldfelületen áll az 1848-49-es szabadságharc peregi hőseinek emlékoszlopa, melyet a Pergi 48-as Ifjúság állíttatott.

A Dózsa György út és Úttörő utca kereszteződésének teresedésében áll az 1949-ben felavatott, három méter magas műkö oszlopon Petőfi Sándor mellszobra, mely valószínűleg Marjay György alkotása.

<https://szoborkereso.hu>

Lacházára észak felől érkezőknek Németh József hatházi kun kőasszony alkotása jelzi, hogy itt kezdődik a Kiskunság. A kunhalmon 2010-ben felavatott szobor a kiskunok és a Hármaskerület összetartozását hirdeti. Az archaikus ábrázolásmódnak megfelelő szimbolikus jelentéstartalommal bíró ősi jelkép az életről és az összetartozásról szól.

Kiskunlacháza új központjában, a Munkácsy Mihály téri parkban kapott helyet IV. Kun László, Árpád-házból származó magyar királyunk bronzszobra, mely Domonkos Béla szobrászművész alkotása. A tragikus sorsú királyt kun öltözkémben ábrázolták, baljában országalma, jobbában jogar látható.

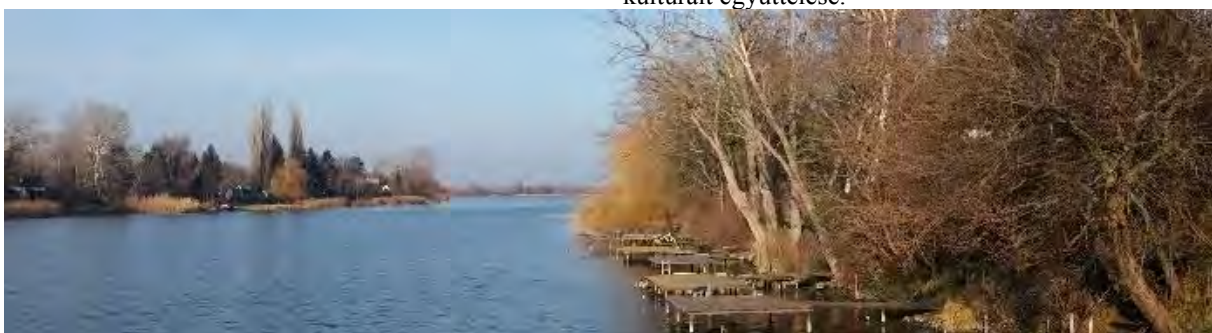

https://www.kozterkep.hu/~5146/Kun_Laszlo_Kiskunlachaza_2000.html/photos/293796

A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Kiskunlacháza keleti, Apaj és Bugyi településekkel határos területeire benyúlik a Felső-Kiskunsági szikes puszta és turjánvidék Natura 2000 különleges madárvédelmi területe. A természetes illetve természetközeli állapotú pannon szikes sztyeppék és mocsarak, síksági löszgyepek alkotta tájon rendszeresen jelen van 20 ezer egyed vízimadár, összesen 76 rendszeresen előforduló fajból álló madárközössége. Rendkívül fontos e különleges élőhelyek és fajok megőrzése, a madárvédelmi intézkedések és kezelési javaslatok betartása. Itt jelölték ki a tűzokkíméleti területeket is, mely szintén benyúlik Lacháza Bankházpusztai területeire. A bankházi legelő szikes pusztáin változatos madárvilág lel otthont.

A külterület keleti részén a külszíni kavicsbányászat által felhagyott bányák vízmederré illetve vízfelületté váltak, mely a vonuló madárfajok táplálkozó- és pihenő területeként kiemelten fontos mesterséges vizes élőhelyek, valamint kedvelt horgász hely is lett.

A település egyik legfőbb táji-természeti értéke a Ráckevei-(Soroksári)-Duna ág, mely tájképvédelmi területek övezetébe tartozik és az ökológia folyosó része is. A táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bíró terület kiemelkedő természeti és ökológiai adottságokkal rendelkezik. A Ráckevei-Duna ág ártere számtalan madárfajnak is életteret biztosít, megjelennek dankasirályok, récefélék, vadlibák, kormoránok és bibicék is. A folyó menti ligeterdőben él vízcicsibe, nádirigó, búbos vöcsök, kanalas gém és szárcsa. Itt a növényzet különlegessége a sokféle színben virító virágkáká. A Ráckevei-Dunaág mente 1872-től – az északi Kvassay-, és a déli Tassi-zsilip építésével – üdülőövezetnek, a horgászok paradicsomának számít. A folyó mai arculata 1910-1928 között, amikor a medret csatornázták és szűkítésével hajóhatóvá tették, tovább változott. A part menti területek parcellázása az 1960-es években kezdődött meg. A kettős Duna-part olyan természeti környezet, amelynek eredeti arculata a XIX. századtól sokat változott, napjaink feladata kell, hogy legyen e természeti terület értékeinek helyreállítása, a Duna-part rendezése, a zöldterület növelése, a természet és az itt lakók harmonikus együttélésének megteremtése. Alapvető érdek a környezet rehabilitációja, ember és táj békés, kulturált együttélése.

A Duna szabályozása után mezőgazdasági művelésben hasznosították az egykori mocsaras területeket. A Kiskunság vidékét a főcsapoló csatornához kapcsolódó lecsapoló csatornák szövevénye szabdalja, Kiskunlacháza külterületének legjelentősebb csatornája a Nagy-Ér-csatorna és a Dömsödi-árapasztó csatorna, mindkettő területe az ökológiai folyosó részét képezi. Az ökológiai hálózat magterülete Dömsöd és Apaj felől benyúlik Kiskunlacháza területére is, a Bankházi reptér és az XL-csatorna közötti terület az ökológiai hálózat puffertüzetét képezi. A Duna mentén exlege védett lápterületekkel is találkozhatunk.

1996-ban nyilvánították természetvédelmi területté a Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz tartozó közel tizenkét hektáros Peregi parkerdőt a Pusztatemplom- vagy másként Templomhát-dűlőn, amely a középkori Pereg község területe volt. 1978-79-ben folyt erdőtelepítés, melynek során szétszórta és csoportosan telepítették hárs-, kőris- és platánfát, meg az Alföldön szokatlan szelídgesztenyét és vörösfenyőt. A terület alkalmassá vált összehasonlító kutatások végzésére. Újból megjelent néhány ártéri növény és védett állatfaj, mint a fecskéfarkú pillangó, a nappali pávaszem, a fűrgyík, barátposzáta, az erdei pinty és az egerészölyv.

forrás: <http://csufim.blogspot.hu/2014/01/rackeve.html>

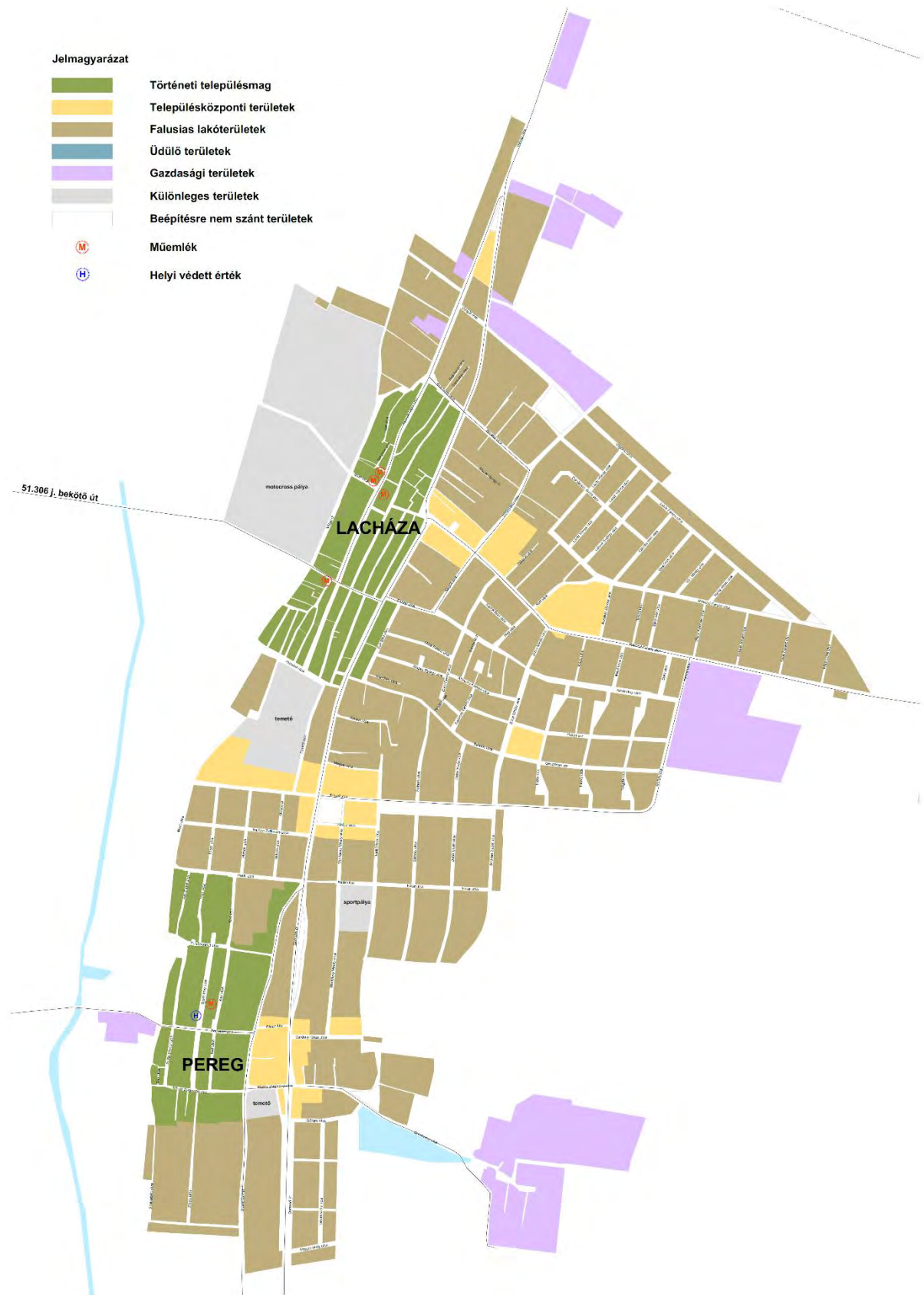

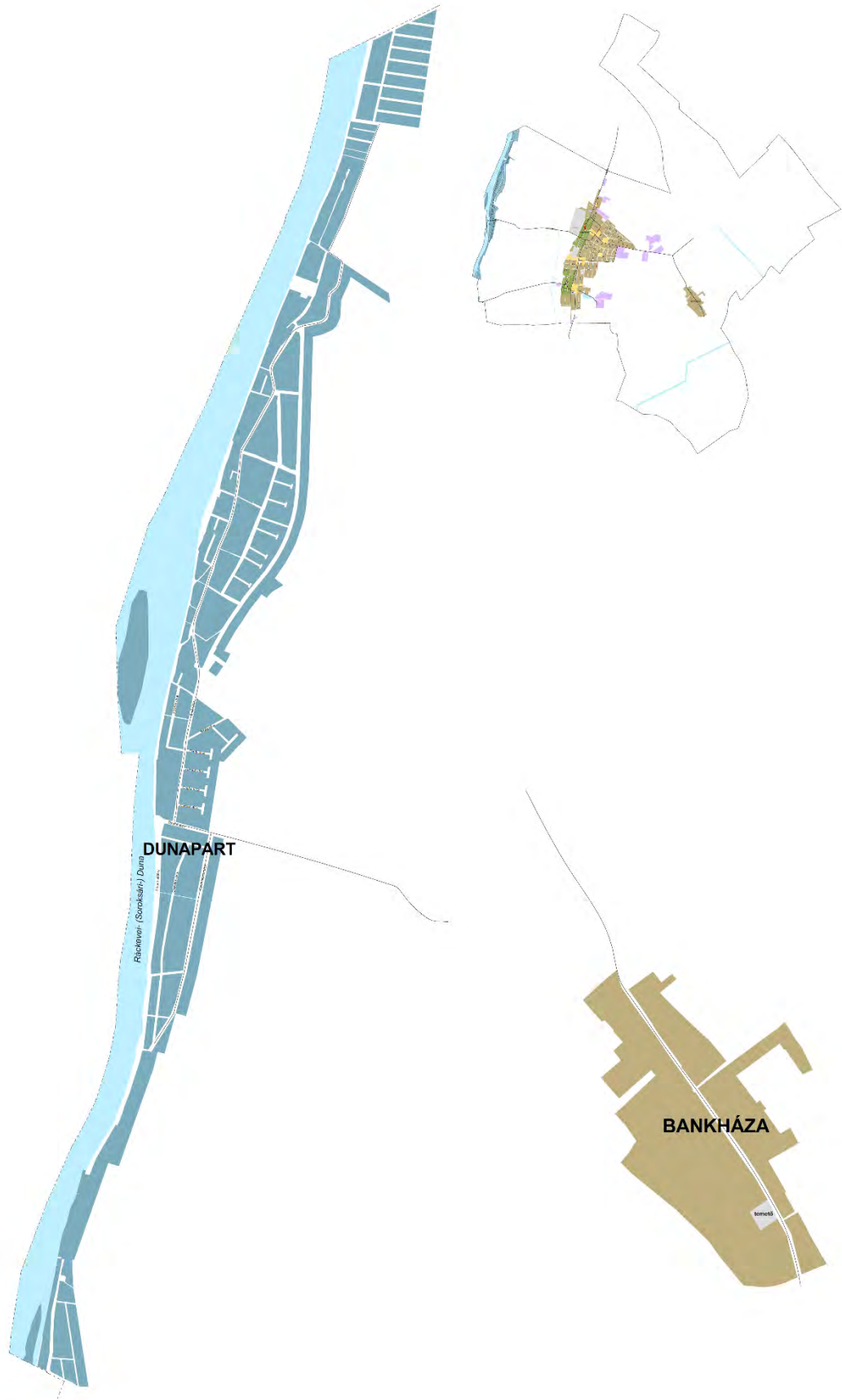
Az erdő telepítése előtt régészeti feltárás folyt a területen és elő is került a középkori templom falmaradványa. Helyét egy emléktoronnyal jelölték meg, amelyről körbetekintve a parkerdő egy részlete tárul a látogató elé. Az emléktorony környezetben, illetve a Templomháton temetkezési helyeket is feltártak, így a kultúrtörténeti értékek megóvását is biztosítja a természetvédelmi oltalom.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAGOK - LACHÁZA

A mai településen a sajátos fejlődésének köszönhetően két történeti településmaggal, központi területtel találkozhatunk.

Lacháza régi központja a református templom és a községháza körüli területen található, északon a Széchenyi utcáig, délen egészen a Hunyadi utcáig húzódik. Keleten a Dózsa György út és nyugatról a Völgyi út határolja. A kezdetben egyutcás falu az észak-déli irányú főutcával párhuzamos utcákkal bővült, melyet néhol rövid és keskeny keresztutcák szakítottak meg. A közel párhuzamos rendszerű, bordás utcahálózat ellenére, részben a nem teljesen egyenes vonalvezetésű utcáknak köszönhetően, érzékelhető a településszerkezeten a nőtt jelleg. A telkek mérete változatos, gyakori a két utca közötti átmenő telek is.

A lakóépületek általában oldalhatáros beépítési módban épültek, jellemzően az utcavonalra, előkert nélkül, azonban helyenként már a zárt sorú beépítés is mutatkozik. A tömbbelső zöldfelületi ellátottsága a sűrű beépítés miatt nem túl kedvező, a kialakult magánkertek főleg a pihenést szolgálják.

A történeti településmag területén megfigyelhetők az egykori szalagtelkes, oldalhatárosan álló földszinti, falusias beépítések, az utcára merőleges gerincű, oromfalas nyeregtetővel és oszlopos tornáccal. A településen több mint száz ilyen lakóház őrzi a XIX. századi építészeti hagyományokat, melyek valószínűleg az 1883-as tűzvész után épültek. A homlokzatok díszítésénél jellemző a színes vakolt felületek, az álló téglalap alakú ablakok használata.

Néhol a kis telekméret és a sűrű beépítés miatt az utcával párhuzamos gerincű, hézagosan zárt sorú beépítések is kialakultak, néhol már eklektikus vagy éppen szecessziós homlokzati díszítésekkel.

A központban megtalálhatók a község intézményeinek épületei, a községháza, az oktatási és egyházi épületek, valamint a kereskedelmi és szolgáltató épületek is.

A történeti településmagban sajnos megjelentek a tájidegen tömegalakítású épületek, különböző időszakokból különböző minőséggel és karakterrel, de odafigyeléssel még megőrizhető a hagyományos településképp. Leginkább egyszerű tömegű, letisztult stílusú házakkal lehet a településképet tiszteletben tartani, azt érzékenyen folytató házakat építeni.

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAGOK - PEREG

A település másik legrégebb lakott része Pereg történeti településmagja, mely a római katolikus templom köré szerveződik. Területe a Határ utcától a Móricz Zsigmond utca déli oldalán álló tömbig terjed. A központ maga keskeny utcákból áll, teresedés alig található. A Dunával párhuzamos utcákra merőleges keresztirányú utcák általában rövidek és keskenyek, szerkezete bordás jellegű.

A telkek mérete változatos, előfordulnak a két utca közötti átmenő telkek is.

A keskeny, hosszú telkeken a lakóépületek általában oldalhatáros beépítési módban épültek, jellemzően az utcavonalra, előkert nélkül, utcára merőleges tetőgerinccel és oromfállal, az udvar felől oszlopos tornácos kialakítással. E földszintes hosszházas épületek dominánsan a Dózsa György út mentén jelennek meg. Helyenként az úgynevezett hajlítót házak (a hosszúház az utcavonallal párhuzamos nyeregtetős épülettel egészül ki) is megtalálhatók.

Ezen a területen öreg és újonnan épült lakóházak egyaránt előfordulnak.

A területén a templomon kívül a postájával, gyógyszertárával, óvodájával, orvosi rendelőjével szolgálja lakosait, valamint itt áll a nagyközség helyi értékvédelemben részesülő épülete, az Angyalos ház is.

TELEPÜLÉSKÖZPONTI TERÜLETEK

Lacháza és Pereg régi településeknek az összenövésénél tudatosan kialakított központi területekkel találkozhatunk, valamint a nagyközség több pontján elszórtan állnak az intézményi épületek, funkciók az intézményi, a kulturális és a kereskedelem – szolgáltatás.

Az épületek általában szabadon álló beépítési módban épültek, jellemzően több szintesek. Tömegalakításuk általában egyszerű, azonban méreteik miatt már tagoltabbak, mint a lakóépületek. Anyaghasználatukat a vakolt felületek és az egyszerűség jellemzi

FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

A történeti településmagokhoz közvetlenül csatlakozó lakóterületeken megmutatkoznak a mezővárosi karakter jellemzői. A település nagy része a falusias légműveit hordozza (nagyobb telkek, megmaradt oldalhatáros beépítés, nagy udvarok, gondozott kertek) illetve a mezőgazdasági jelleggel összefüggő életvitelt és telekhasználatot mutatja. Területén elsősorban jelennek meg a kereskedelmi – szolgáltató és egyéb gazdasági vagy intézményi funkciók.

Az utcahálózatot már a tervezettség jellemzi, a telkek mérete közel azonos, szabályos telekosztással létesített tömbökkel találkozhatunk. A földszintes és akár a kétemeletes, hézagosan zárt sorú, szabadonálló és oldalhatáros beépítés is megtalálható, de általában már előkert kialakítással.

Az épületek változatos beépítéssel és karakterrel épültek, megtalálható a tornácos hosszúház, az „L” alaprajzú, eklektikus homlokzatú polgári lakóépület, az 1970-es évek sáttortetős kockaházai és manzárdos épületei, valamint az 1990-es évek tetőtér beépítéssel készült lakóépületei is. Általánosságban elmondható, hogy a hajdani falusias kép és beépítés egyre sűrűbb és változatosabbá vált az elmúlt években.

A település belső részén és a kerthasználatban történt változás, hogy a konyhakert helyett inkább a fűvesített belső udvarokat alakítanak ki.

ÜDÜLŐ TERÜLETEK

Kiskunlacháza nyugati részén, a településmagtól elszigetelődve, a Duna-part mentén helyezkedik el a település üdülőterülete, mely a csak vízről megközelíthető Vesszős-szigetből és a Duna-parti dűlőből tevődik össze. A part menti üdülőterületek parcellázása az 1960-es években kezdődött meg, mára nagy része beépült és a közelmúltban újabb üdülőterületek kerültek kijelölésre a település északi határában, valamint a keleti részén a Pipacs utca mentén.

Az üdülősort a folyóággal párhuzamos, észak-déli irányultságú utcavezetés jellemzi, amelyekre kisebb, rájuk merőleges összekötések biztosítják a Duna-ág megközelítését.

A Dunai üdülősor a Bercsényi utca felől közelíthető meg, központi részén, a parton strand és játszótér várja a látogatókat, melyek fejlesztéssel kedvelt rekreációs helyekké és pihenőterületekké válhatnak, és kellemes helyszíneket biztosíthatnak a területen lakóknak és a kikapcsolódni vágyóknak. A Strand utca és a Sellő utca sarkán kisebb kiszolgáló funkció kapott helyet, élelmiszerbolt és étterem üzemel.

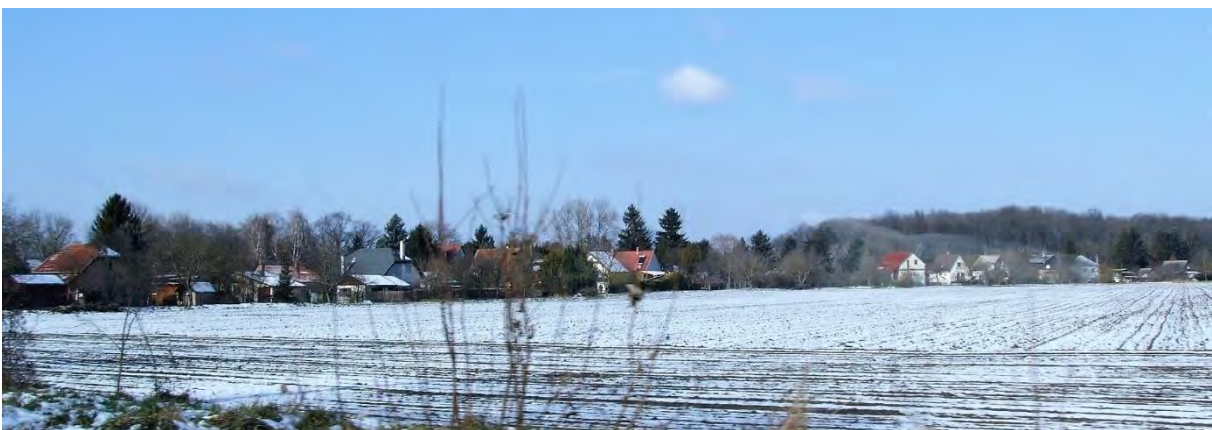
A Kiskunlacházi Üdülőhelyi Bizottság állította az östelepülés emlékére a Sellő utca és Kárász utca sarkán álló harangtornyot, mivel 1272-1741-ig, a nagy árvízig Szántó, majd Lacháza a Ráckevei-Duna parton volt.

A terület elsősorban üdülőterület (üdülő- és hétvégi házas egyaránt), azonban az üdülők rekreációs igényre való használatát folyamatosan váltja fel a lakófunkció céljára való használati mód.

Az üdülőházak építészeti minősége és arculati megjelenése vegyes. Az épületek általában szabadon álló beépítési módban, esetleg oldalhatárosan állnak. Jellemző a földszintes, egyszerű tömegalakítású nyeregtetős, vakolt homlokzati felületű üdülőházak. De találkozhatunk nagyobb, tagoltabb tömegalakítású társasüdülőkkel is. A területen megtalálhatók az első beépítésre jellemző manzárdtetős beépítések, de mai modernebb stílusú házak is megjelentek.

A településrész alapvetően jó zöldfelületi ellátottsággal rendelkezik, amelyet elsősorban az üdülőterületek kertjeinek köszönhet.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

A gazdasági és az egyéb különleges terület-felhasználású területek a lakóterületek peremterületein települtek. Az ipari – gazdasági zóna a nagyközség három területrészen összpontosul. A Budapestről érkező 51. számú főút mentén tüzip, autókalkatész és szerelő műhely, benzinkút és élelmiszer áruház is található. A területhez kapcsolódóan a Védgát utca északi oldala mentén szintén gazdasági terület található, köztük egy napelem teleppel.

Kijelölt gazdasági területek találhatóak a Vasút út két oldalán, ahol szarvasmarhatelep és építőanyag kereskedés is található.

A Szentiványi utca keleti végén található a harmadik gazdasági terület, ahol egykori majorok voltak.

A település munkahelyteremtés, gazdasági beruházás fejlesztés célra továbbra is ezen területeket kívánja fejleszteni.

Telekhasználatuk jellemzően a befogadott gazdasági funkciókhoz igazodó kereskedelmi, szolgáltató, vagy egyéb termelő. Az alkalmazott beépítési mód jellemzően szabadon álló. A jellemző épülettípus főépületként a különféle gazdasági funkciókat befogadó ipari és szolgáltató legfeljebb kétszintes épület, de különféle kiegészítő funkciójú kiszolgáló épületekkel és építményekkel is találkozhatunk. Jellemző a homlokzati fémburkolat, valamint a fémfedés alkalmazása könnyűszerkezetes építési móddal.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A beépítésre nem szánt területek nagy részén tradicionális mezőgazdasági termelés folyik. A szomszéd településekkel szemben sok a gyümölcsös, már a katonai térképeken is jelölt szőlőterületeken is gyümölcs- (jellemzően alma, szilva és ringló), vagy szántóföldi növénytermesztés folyik. A külterület szerkezetét és terület felhasználását egyaránt meghatározzák a Ráckevei-Duna és a kavicsbányatavak.

A külterület keleti részét a kavicsbánya tavak foglalják el, melyek közül több is már horgász-tóként is funkcionál. A délkeleti részekben már a Kiskunsági Nemzeti Parkhoz tartozó területek találhatóak.

A mezőgazdasági területekbe ékelődve elszórtan találhatóak majorok, néhány kisebb erdőterület, és tanyák. Beépítésükre az egyszerű nyeregtetős tömegformálás jellemző, vakolt homlokzatokkal és cserépfedéssel.

KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

A Sport utca mentén található, a 1750 méter hosszú motocross pálya, mely országos bajnoki és nemzetközi versenyek rendezésére is alkalmas. A Kiskunlacházi Motocross pálya a sportág legpatinásabb, legrégebbi létesítményei közé tartozik. A pálya a dombjai, akadályai igen méretesek, a mandínerek lendületesek.

Kiskunlacháza keleti határában, a Bugyi felé vezető út mellett hatalmas kiterjedésű kavicsmezőin bányászat folyik, mely művelés uralkodó tájhasználati móddá vált. A felhagyott vagy részlegesen kitermelés alatt nem álló bányatavak rekultivációja és szabadidős hasznosítása a jövő feladata.

A nagyközségben három temető is található, a lacházi és a peregi temetőkre már az 1800-as évektől temetkeztek. A Kiskunlacháza temetője a Béke utca - Hunyadi utca - Temető utca által határolt tömbben kapott helyet, nagyrésze katolikusok és kisebb területe reformátusok részére. A temető északi, elhagyott részén régi sírkövek várják jobb sorosukat. A Peregi katolikus temető a Dózsa György út - Móricz Zsigmond utca - Dömsödi út által határolt területen fekszik. A temetőben kápolna, első világháborús emlékmű és több díszes síremlék is látható. Egy kisebb kiterjedésű temető Bankháza településrészen is található, a sírok között műök kereszt és egy harangláb is áll.

fotó: <http://www.kiskunlachaza-airport.hu/>

Bankháza puszta településrész mellett található a Kiskunlacházi repülőtér. A több mint 485 hektár nagyságú területen üzleti felhasználású, vagy akár hobbi célú repülőgépek számára is megfelelő.

A terület valaha a volt katonai reptér kiszolgáló épületeiből áll, ahol mind lakó, mind alapvető kiszolgáló-gazdasági funkció megtalálható. A volt reptérhez kapcsolódó laktanya területe nem áll állandó hasznosítás alatt.

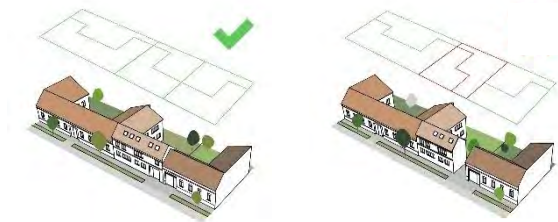

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAGOK

TELEPÍTÉS

A történeti településmagokban az épületek telepítése általában oldalhatáros, de előfordul a hézagosan zárt sorú beépítés is. Az épületek utcára merőlegesen vagy párhuzamosan telepítettek, az utcai tömeghez oldalsó telekhatárral párhuzamos oldalszárny is csatlakozhat. Az indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott épület építése nem javasolt. Nem elfogadható, ha az új épület az utcavonaltól elforgatott rendszerben telepített.

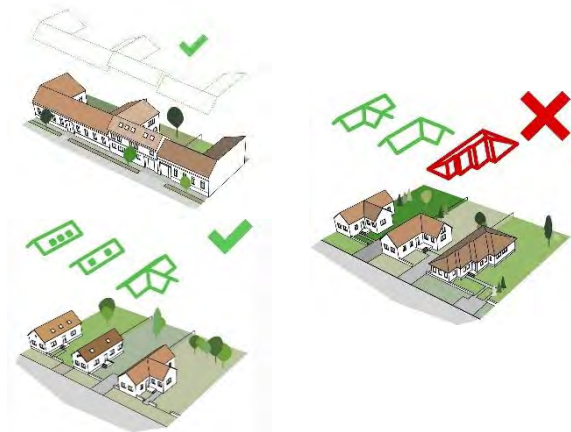
MAGASSÁG

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképebe. A kétszintes tetőtér, indokolatlan visszahúzások kialakítása nem javasolt.

TETŐFORMA

Az új épületek építésénél a történeti területen található épületek tetőformáinak, 35-45 fokos tetőhajlásszögének figyelembevétele javasolt. Elfogadható az utcára merőleges gerincű, oromfalas kialakítás, de az utcával párhuzamos gerincű nyeregtető is megengedett. Azonban a tetőforma túlzott tagolása nem indokolt. Javasolt a két-két szomszédos épület tetőformáinak figyelembe vétele, így egységes utcakép alakítható ki. Elfogadható a meglévő épületekhez hasonló tetőfelépítmények kialakítása is.

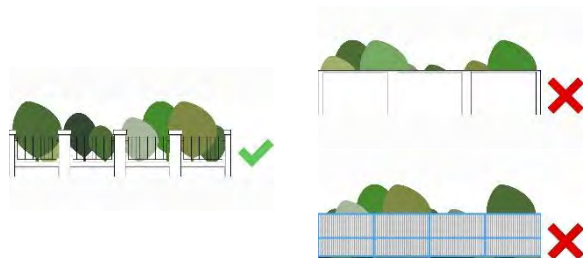
SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek színvilága egységes, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A homlokzatok jellemzően vakolt felületűek, előfordul a kő-, fa- és téglaburkolat alkalmazása is. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok.

KERÍTÉS

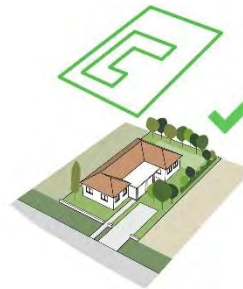
A kerítések általában áttörtek, épített alacsony lábazon oszlopok közötti díszes rácsokkal. Javasolt oszlopos kerítés alkalmazása áttört közbensőségekkel. Tömör fal, lemez, hullámlemez, burkolatlan zsalukő és előre gyártott betonelemek alkalmazása nem javasolt.

TELEPÜLÉSKÖZPONTI TERÜLETEK

TELEPÍTÉS

A településközpontban az épületek telepítése általában szabadon álló. Az épületek utcával párhuzamosan telepítettek, több épületszárnyból állnak. Az indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott épület építése nem javasolt. Nem elfogadható, ha az új épület az utcavonaltól elforgatott rendszerben telepített.

TETŐFORMA

Az új épületek építésénél a központban található épületek tetőformáinak, 35-45 fokos tetőhajlásszögének figyelembevétele javasolt. Elfogadható a központ épületeihez hasonló tetőfelépítmények kialakítása is.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek színvilága egységes, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A homlokzatok jellemzően vakolt felületűek. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a ríktó színű fedések és burkolatok.

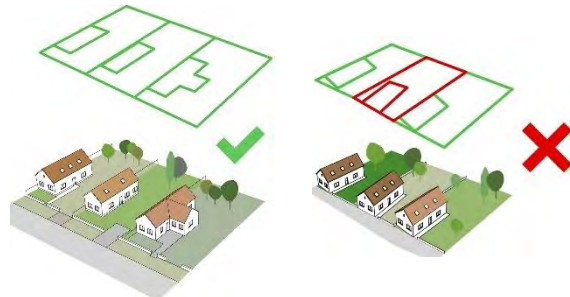

FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

TELEPÍTÉS

Lakóterületeken az épületek telepítése jellemzően oldalhatáros – szélesebb telkeknél előfordul a szabadonálló beépítési mód is – előkert megjelenésével, az utcával párhuzamos vagy merőleges rendszerű tömegformálással.

A nem utcára merőlegesen vagy párhuzamosan telepített, indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott épület építése nem javasolt. Nem elfogadható, ha az új épület az utcavonaltól elforgatott rendszerben telepített.

MAGASSÁG

A falusias lakóterületeken a lakóépületek magassága közel azonos.

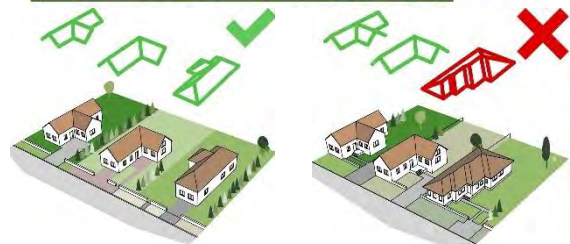
A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképebe.

TETŐFORMA

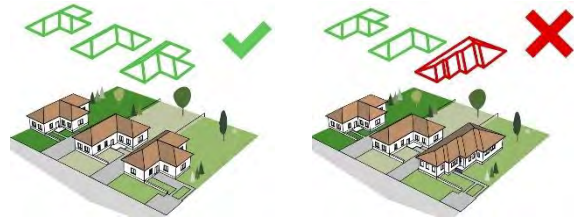
A lakóépületek tetőformája változatos, de alapvetően egyszerű. Az új házak építésénél, meglévők átalakításánál javasolt a közvetlen szomszédos épületek tetőformáinak, tetőhajlásszögének figyelembevétele.

Az egyszerű tetőforma különböző formákban is elképzelhető, ilyenek lehetnek az „L” és „T” alakú nyeregtetős épületek, a tengelyes szimmetrikus

oromfalas, a csonkakonty és a kontyolt tetőidom is elfogadható. Tetőfelépítmények kialakítása is megengedett.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A lakóépületek magastetővel fedettek, tetőhajlásszögük közel azonos, így alakulhat ki az egységes településkép.

A meglévő házak közé épülő új házaknak azonos tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint ami a környezetükben található. A túl alacsony hajlásszög nem kívánatos, ahogy a túl meredek sem. A nyeregtető javasolt dőlésszöge 35-45 közötti.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A lakóépületek színvilága egységes, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A homlokzatok jellemzően vakolt felületűek. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a riktó színű fedések és burkolatok megjelenése.

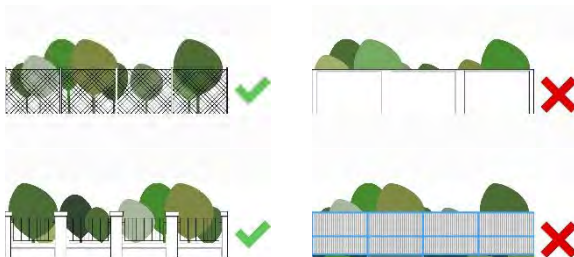
A tetők általában cseréppel fedettek, tetőfedésként nem javasolt a szürke betoncserép, szürke pala, hullámpala, a zöld és kék színű héjalás alkalmazása.

KERÍTÉS

A kerítések általában áttörtek, épített alacsony lábazon oszlopok közötti rácsokkal, de megjelennek a fából épített kerítések is.

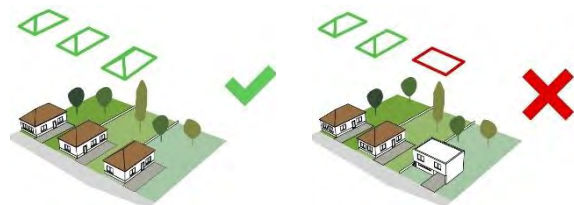
Javasolt oszlopos kerítés alkalmazása áttört közbenső részekkel, vagy fa kerítés kialakítása. Tömör fal, lemez, hullámlemez, burkolatlan zsalukő és előre gyártott betonelemek alkalmazása nem javasolt.

ÜDÜLŐ TERÜLETEK

TETŐFORMA

Az üdülők épületek általában egyszerű nyeregtetővel fedettek. Az új üdülők építésénél, meglévők átalakításánál javasolt a közvetlen szomszédos épületek tetőformáinak, tetőhajlásszögének figyelembevétele. A tengelyes szimmetrikus oromfalas, a csonkakontyos és a kontyolt tetőidom is elfogadható, tetőfelépítmények kialakítása is megengedett.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Az üdülő épületek magastetővel fedettek, tetőhajlásszögük közel azonos.

A meglévő üdülők közé épülő új épületeknek azonos tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint ami a környezetükben található. A lapostető, a túl alacsony hajlásszög nem kívánatos, ahogy a túl meredek sem. A nyeregtető javasolt dőlésszöge 35-45 közötti.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A üdülők színvilága közel azonos, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A homlokzatok jellemzően vakolt felületűek. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok megjelenése.

A tetőknél a zöld és kék színű héjalás alkalmazása nem javasolt.

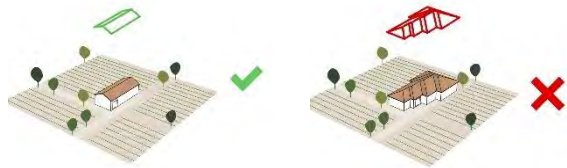

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

TETŐFORMA

A beépítésre nem szánt területeken törekedni kell az egyszerű, nyeregvetős tömegalakítás kialakítására. Javasolt a tetők tetőhajlásszögének 35-45 fok közötti megválasztása.

Lakó- és szállás jellegű épületeknél magastetős kialakítás javasolt, oromfalas, vagy kontyolt kialakítás, tetőfelépítmények kialakítása is elfogadható.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A természet közelsége, és a nagy beépítetlen területek természetességének megőrzése érdekében javasolt a természetes, egyszerű anyaghasználat. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok.

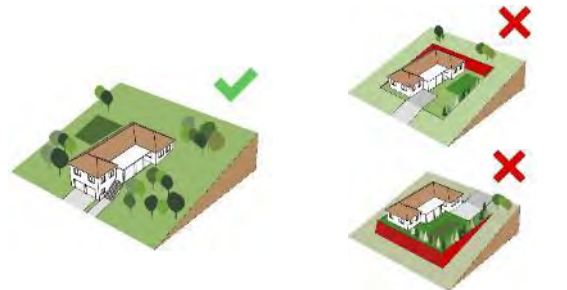
A tetők fedésénél nem javasolt a kék és zöld színű fedés alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

A lejtős területeken az épületek építésénél a lejtős terep adottságait figyelembe kell venni, törekedni kell a legkevesebb földtömeg megmozgatására. Nem elfogadható az épület földbe vájása, és teljes kiemelése sem, mivel az épület így kiemelkedik épített környezetéből.

Jó megoldás a részleges terepbevágás kialakítása, vagy eleve az épület terepbe illesztése.

JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAGOK

A történeti településrészekon kevés mai beépítés található. A hagyományos, tornácos épületek felújításával megőrizhető az egykori település hangulata. A megfelelő szín- és anyaghasználattal üde színfoltjai lehetnek a településnek.

Az új lelkészi hivatal kellemes arányaival, álló téglalap alakú osztott üvegezésű nyílásaival kedvezően illeszkedik a műemléki környezetbe. A könyvklóparkány és a sávozott homlokzati vakolat illeszkedik a szemben található régi lelkészlakhoz.

A tetőtér beépítéssel készült „L” alakú lakóépület tömegarányaival illeszkedik a történeti településmag hosszaház utcaképebe. Az oldalszárny telekbelső felé történő hátrahúzásával a csonka kontyos épületrész alkalmazkodik az utca ritmusához. Az épület bézs színű vakolt felületeti és fehér színű nyíláskereti kedvezőek.

TELEPÜLÉSKÖZPONTI TERÜLETEK

Kiskunlacháza új központjában áll a nemrégiben felújított Művelődési ház és könyvtár épülete. Az energetikai korszerűsítés során az épületen új nyílászárók kerültek beépítésre, valamint homlokzati és fedése is megújult. A fehér és szürke vakolt felületek épületszerkezetekhez történő igazodása, a cserépfedés a szürke fém nyílászárók kedvező összképet teremtettek.

FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

Az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos annak megjelenítése. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Az épület tömegéhez és arányához illeszkedő ablak-ajtó kialakítással, nemcsak az egyes épületek válnak harmonikusabbá, hanem az esztétikus utcaképet is erősítik. A meglévő utcaképbe való illeszkedést segíti, ha az épület nyílásait a környéken található házakéhoz hasonlóan alakítjuk ki. Kerülendő az utca felé a garázkapuval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ez nem lehetséges, törekedni kell, hogy ne a garázkapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton.

A nyílászárók nagyban befolyásolják az épületek hangulatát. Sok helyen építettek be osztott üvegezésű, fa ablakokat, mely a téglaburkolattal és a vakolt felületekkel is összhangban vannak.

A hagyományos, tornácos épületek felújításával megőrizhető az egykori település hangulata. A megfelelő szín- és anyaghasználatlal üde színfoltjai lettek a településnek.

ÜDÜLŐ TERÜLETEK

Az üdülőterületeken található nyeregtetős épületek egyszerű tömegalkitással épültek. A modern kialakítású, fa homlokzatburkolatos épület üde színfoltja a területnek. A hosszoldalán található tornác a régi hagyományokra utal, mégis mai. A kétféle színű faburkolat megfelelően illeszkedik a természeti környezetébe és egyedi megjelenést biztosítanak az üdülőépületnek.

A két fehérre vakolt épület jó tömegarányaival és átgondolt homlokzati kialakításával, részleteivel emelkedik ki az üdülőterületek építészeti minőségéből. Mindkettő tetőtere beépített, fedett terrasszal illetve tornáccal rendelkeznek.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

A településen az épületek homlokzatai általában vakolt felületek készültek, melyet gyakran egészít ki a téglalábazatburkolat, illetve egy-egy kisebb felületen, vagy nyíláskeretként a téglalás és a faburkolat. Az épületeken anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok – a kő, téglalás, vakolt felületek, faburkolat - részesítendőek előnyben. A különböző felületek megfelelő aránya harmonikus anyaghasználatot és megjelenést eredményez. A vakolatok általában a pasztellszínek árnyalatában festettek, előfordulnak a törtfehér, sárga, bézs árnyalatai, de egy-egy épületen erősebb festéssel is találkozhatunk. Az élénk és rikító színek alkalmazása kerülendő.

A magastető héjalása az égetett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép lehet.

ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

Az épületek megjelenését, hangulatát nagyban befolyásolják a nyílászárók formája, mérete, homlokzati elhelyezése. A különböző településrészek nyílászáróiban is eltérő képet mutatnak, mely sajátosság megőrzése a lakóink feladata. A hagyományos nyíláskialakítás a történelmi településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három részre osztott, álló téglalap alakú fa ablakok, a vízszintes osztásban faragott díszítéssel, kőkönyöklőpárkánnyal, az utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással.

Az eredeti ablakok és mai osztott üvegezéssel készült faablakok is láthatók az épületeken, a sötét színre mázolt nyílászárók összhangban vannak a téglalaburkolattal és a vakolt felületekkel is. Az épület tömegéhez és arányához illeszkedő ablak-ajtó kialakítással, nemcsak az egyes épületek válnak harmonikusabbá, hanem az esztétikus utcaképet is erősítik. A meglévő utcaképbe való illeszkedést segíti, ha az épület nyílásait a környéken található házakéhoz hasonlóan alakítjuk ki.

Új házak építésekor mai, de a régi arányoknak megfelelő nyílásokkal az otthonunk jobban bele simul környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

A bejárat megfelelő hangsúlya is nagyban befolyásolja az épületünk megjelenését. Az ablakokkal hasonló kialakítású bejáratú ajtóval válnak egységessé homlokzataink. A garázkapu bejáratú kapuhoz hasonló kialakításával hangsúlya és ipari megjelenése kedvezően csökken.

Ha egy épületen egységes nyílászorítás van, és a különböző nyílászárók színe azonos kedvező hatást érhetünk el.

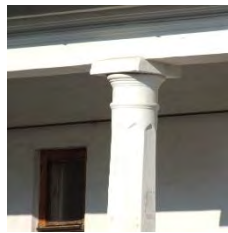
Az oromfalak nyílásainak és a tetőszerkezet díszítő elemeinek alakításával egyedi arculatot kaphatnak épületeink.

A népi építészet jellegzetes eleme a falazott szerkezetű oszlopos tornác, mellyel számos Kiskunlacháza régi lakóépületén találkozhatunk. A folyosószerű, fedett, félig nyitott tér átmenetet képez a kert és a ház között, nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. A tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását.

Kialakítására, elhelyezkedésére számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges, melyek az új építésű épületekhez is követendő példák lehetnek. Megszélesített, vagy terasz fedésként használt átíratként, újszerű átgondolásával az épület legkellemesebb helyét alkothatják, és tovább vihetik a hagyományt.

A tetőgerincen elhelyezett csúcsdíszek és a bádogg szellőzők szintén egy-egy épület egyedi díszítőelemei, melyek sajátos arculatot kölcsönöznek épületeinknek és gazdagítják mind az épületünket, mind az utcaképet.

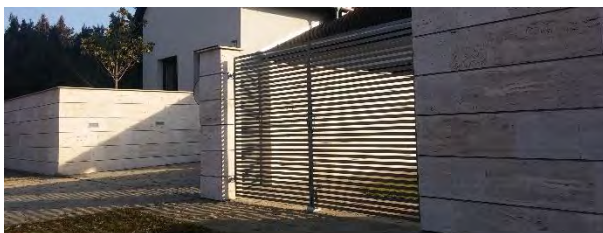

Az épület formavilágához és anyaghasználatához illeszkedő falazott kémények kialakítása szintén kedvezően befolyásolja épületünk megjelenését. A téglából különböző móddal rakott kémények egyedibb és kedvezőbb látványt biztosítanak a szerelt jellegű kéményeknél.

KERÍTÉSEK

A két történeti településrag területén még pár helyen láthatjuk a XX. század közepének jellegzetes, díszes betonkerítéseit, melyek kiválóan tükrözték a meginduló polgárisodó kultúrát. A jellegzetes, eklektikus, paraszt neobarokk betonkerítések többségének nagyon leromlott az állapota, jelentős részük, részben, vagy egészben mára elbontásra is került. Azonban egy-két kerítés felújítása, kovácsoltvas elemeinek megtartása kedvezően hathat az utcaképre. A területen új kerítés építéskor javasolt a lábazatos-oszlopos kerítés kialakítása, zöldre vagy barnára mázolt kovácsoltvas vagy fa betétekkel. A különböző formavilág esetén is a hasonló anyaghasználatlal kedvező kép alakulhat ki az utcákban.

A falusias lakóterületeken a kerítések magassága közel azonos, hasonló megjelenésűek, hasonló anyaghasználatlal. A kerítések általában alacsony lábazattal és pillérek közötti betétekkel készültek. A vakolt felületű, téglá vagy kőkerítés alkalmazása elfogadható, a pillérek közötti mezőben vízszintes vagy függőleges tagolású lécezés a leggyakoribb. A természetes anyagok alkalmazása, és a lakóépület megjelenéséhez illeszkedő kerítésekkel kedvező összhatás érhető el.

Az új beépítésű területeknél építendő kerítésnél javasolt a szomszédos kerítések magasságának, karakterének és anyaghasználatának figyelembe vétele, ezáltal az épülethez és az utcaképre is illeszkedő kerítés létesítése. A kerítések kialakítása során alkalmazható a lakóépületünkénél is használt anyagok, színek, így még inkább harmonikusabb, egységesebb hatás érhető el. A kertkapu kialakításakor javasolt hangsúlyozni a belépés helyét, de a túlzottan hivalkodó bejárat kialakítás kerülendő.

KERTEK

fotó: <https://mapio.net/a/94006752/>

fotó: <https://www.youtube.com/watch?v=tEuwQFSGYTI>

Kertünk a pihenés és kikapcsolódás színtere, megteremti a kapcsolatot a természettel. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret, a fajok, arányok és színek megválasztásával egész évben élvezhetjük kertünk szépségét. A település, az utca megjelenésében a közterületről is jól látható elő- és oldalkertek játszanak jelentősebb szerepet. Az előkerteknek védelmi és díszítő szerepe is lehet, forgalmas utca esetén mérsékeli a porszennyezést, és korlátozza a nem kívánt belátást is. Díszes, gondozott előkertekben nem csak lakói, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek, valamint hozzájárul az utca szép arculatához. Érdekes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágokkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik az udvarokat.

A település zöldterületi adottságain javít, hogy a településre jellemző családi házas beépítés miatt a rekreációs igények nagyobb része saját telken belül is megoldható. Mára a lakóterületeken a kisebb méretű telkek elsősorban a pihenést szolgálják.

A falusias lakóterületek kertjeiben ma is találunk szőlősorokat, gyümölcsösöket, és nem maradhat el a konyhakert sem, ugyanakkor megférnek a pihenés céljára kialakított részek is. Az épületek bővítése,

felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fás szárú növényzet megóvására. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk, a magas növényzet csökkentheti, az alacsony növények növelhetik a ház méretének érzetét. Az átgondolt telepítéssel, dísnövényekkel gazdagon tarkított kert jó benyomást kelt, és hozzájárul a rendezett környezethez, a ház nyári árnyékolása is elérhető.

A közterületi és a magántulajdonú zöldfelületek együttesen a települési belterület igen nagy hányadát lefedik. A határban több olyan nagyobb zöldfelületi egység található, mely kedvező átmenetet jelent a település zöldfelületi környezete és a mezőgazdasági területek között, melyek a védelmi szerepük mellett az ökológiai hálózat elemei is.

UTCÁK, TEREK

Kiskunlacháza zöldfelületi adottságai kedvezőek, köszönhetően az alapvetően laza szerkezetű beépítésnek. A település zöldfelületi rendszerét a magánkertek, a házak előtti utcakertek, a közparkok, az árokpartok, a fasorok, az út menti zöld sávok, az üzemek udvarai és a temetők zöldfelületei együttesen alkotják.

A nagyközségben több tér és park is található, melyek közül az egyik legrégebbi a község háza udvarának egykor piactérként működő, ma köztérként kialakított területe. A tér már az 1900-as évek elején, a Kossuth szobor elhelyezésével nyerte el mai elrendezését.

Kiskunlacháza egyik legújabb keletkezésű tere, a két község találkozásánál, az új településközpontban kialakított Munkácsy park. A rendezett park központi eleme a kun viseletbe öltözött IV. Kun László szobra. A parkban mesterséges tó és árnyas padok várják a lakókat, a gyerekeknek játszótér épült.

A Kinizsi Pál utca menti fásított területek értékes zöldfelületi elemei a településnek. A település északi részén az egykori Sinte gödör ma is mocsaras területe található, mely ma véderdő övezeti besorolásban van.

Az utcák kereszteződéséből adódó kisebb teresedések találhatóak több ponton a községben. Az Úttörő utca és Dózsa György út északnyugati részén a Petőfi szobor és körülötte kialakult városi tér található, a Ráckevei út mellett a peregi 1848-49-es hőseinek emelt emlékoszlop körüli zöldfelület áll. A Dózsa György út és József Attila út kereszteződésében szintén kisebb zöldfelület alakult ki, ahol emlékkeresztek és faragott fa emlékoszlopok kaptak helyet. A frekvenciált fekvésű József Attila út mentén a Határ út és Gárdonyi Géza utca közötti szakaszán hosszan elnyúló, nagyobb területű zöldfelület határozza meg a településrész arculatát.

A történelmi településmag utcáiban gyakran áll egy-egy idősebb diófa, hársfa. Azonban sok utcában hiányzik a fásítás, sokban pedig a jelenlegi növényállomány hiányos és elöregedett. Az új telepítéseket javasolt egységes koncepció alapján végezni, figyelemmel az utcák szélességére, az utcákban már jelen lévő fásszárúakra és az őshonos fajokra. A jövő feladata a közterületek állapotának folyamatos javítása, a központ közttereinek tudatos bővítése, minőségük javítása.

A Duna part menti, Kiskun sétány és Pihenő sétány parkos területeinek rendezésével és élhetőbbé tételével még élvezetesebbé tehető a Duna-parti kikapcsolódás.

CÉGÉREK, REKLÁMHORDOZÓK

Az utcaképhez a cégérek, cégfeliratok, hirdetőtáblák, reklámfelületek is hozzátartoznak, és kialakításuk nagyban befolyásolja az utcaképek hangulatát. Céljuk elsősorban a figyelemfelkeltés, melynek eléréséhez nem szükséges meghökkentő, harsány megjelenés.

Az igényes, nem túl feltűnő, de jól észrevehető feliratokkal is elérhetik figyelemfelkeltő céljukat. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképhez illően is megtehetünk.

Az intézmények épületein láthatók a nagyközség címerei is, melyeket az épületek tagozataihoz illeszkedően helyeztek el. A polgármesteri hivatal és a peregi óvoda címerei különleges egyedi darabok.

A településközpont területén az épületek arculatához illeszkedő táblás feliratokat láthatunk a művelődési ház, az iskolák és a gyógyszertárak épületein is. Ezek a feliratok az épületek hangulatához és arányaihoz is alkalmazkodnak, mind betűtípus, szín és elhelyezés tekintetében is.

Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület tagozataihoz, anyaghasználatához. Egy ingatlanon belül azonos rendszerben és megjelenéssel elhelyezett hirdetőtáblák, feliratok kiegyensúlyozottá teszik a megjelenést. A cégfeliratok helyét már az új épület tervezésekor javasolt átgondolni, hogy a homlokzat karakteréhez igazodó és azt erősítő cégérek, cégtáblákat létesítsünk.

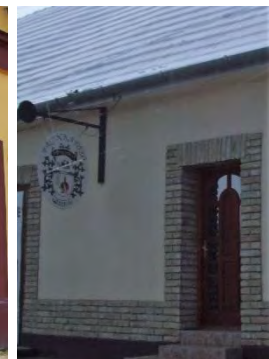
A főút mentén álló eklektikus homlokzatú épületben élelmiszerbolt üzemel. Az üzlet kedvező méretű cégérét szerencsésen a kevésbé díszes oldalhomlokzaton helyezték el, mely teljesíti figyelemfelkeltő funkcióját megtartva az utcai homlokzat egységét.

Pereg településrészen áll a kerítés felületébe integrált cégfelirat. A téglaburkolattal azonos színű önálló betűből álló felirat jól illeszkedik.

A Dózsa György út mentén álló épületek utcai traktusában jellemzően kiskereskedelmi egységek találhatók, így rendkívül sokféle cégfelirattal találkozhatunk. Az állatorvosi rendelő táblás felirata alakjával illeszkedik az oromfalhoz, az ötvös üzlet fa táblája az ablakkal azonos magasságú és a keret színével is harmonizál. Az önálló betűkből álló feliratok a homlokzatok színezésével összhangban kiegyensúlyozott látványt biztosít.

Egyszerű megjelenésű, faszerkezetű, cseréppel fedett információs táblák segítik a településen a tájékozódást, és adnak információt a település látnivalóiról és szolgáltatásairól. A településre érkezve szintén faszerkezetű üdvözlőtáblák köszöntik a látogatókat.

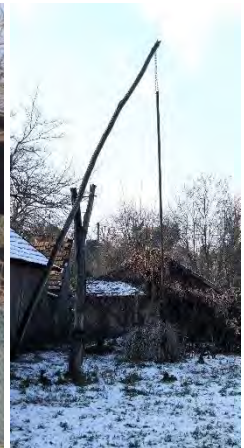
A közterületek több pontján útbaigazító táblarendszer segíti a településen történő eligazodást. A fém oszlopokon egységes méretű táblák tájékoztatnak a köztisztviselők és utcák elhelyezkedéséről. További útbaigazító táblák és információs táblák elhelyezésekor javasolt a meglévő minták követése, az egységes megjelenés megtartása érdekében.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Az egykor alapvetően mezőgazdasági termeléssel foglalkozó település hagyományos látványához hozzátartoznak az udvarokon álló faszervezetű górék. Az erős vázszerkezetet lécezett fal határolja, tetejük cseréppel fedett. A kukorica tárolására való helységek téglalap alakúak, bejárata a rövidebb oldalon helyezkedik el. A meglévő górék megtartása, használata hozzájárul a háztáji gazdálkodás emlékének megtartásához, a helyiek identitásának megteremtéséhez, megőrzéséhez.

A külterületen található tanyák mellett még ma is megtalálható egy-egy gémeskút, valamint Pereg területén is áll az egykor fontos építmény.

A településképet nagyban befolyásolják az utcabútorok, buszmegállók kialakítása és egységes megjelenése. A Munkácsy parkban barnára mázolt fapadok és szemetesek kaptak helyet, ezzel egységet teremtve a játszótér elemeivel.

A vasútállomás melletti P+R parkoló mellett B+R parkoló is helyet kapott. Az azonos szürke színűre festett, fémszerkezetű tetők, padok és szemetesek rendezett körülményeket teremtettek a vasúttal utazóknak.

A település buszmegállóit nem egységes megjelenésűek és környezetük sem mindig rendezett. A jövőben javasolt azonos kialakításuk, felületükön valamilyen a települést jelképező motívummal történő ellátásuk.

EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

A tetőfelületbe integráltan, zárt téglalapba és tetőfelülettel párhuzamos síkba rendezetten elhelyezhetők síküveges napkollektorok, napelemek. Szerencsésebb az oldalhatárra illetve hátsó udvarra néző tetőfelületen történő elhelyezésünk, az utca felőli tetőfelületre történő felszerelésük kedvezőtlen látványt okoz az utcaképben.

A felújított művelődési ház és könyvtár épületének Munkácsy parkra néző hátsó épületszárnyának a déli tetőfelületén az intézményt energiaellátást segítő napelemeket szereltek. A rendezetten elhelyezett, a tetőhajlásszögével megegyezően rakott napelemek nincsenek kedvezőtlen hatással az épület és a tér megjelenésére.

A Móricz Zsigmond utcai idősek otthonának épületén szintén napelemek kaptak helyet. Az utcára merőleges gerincű tetőszerkezet keleti felületén négyzetű felületekbe rendezett napelemek az utcaképben nem jelennek meg, elhelyezésük mind a tájolás és mind a településképp szempontjából kedvező.

Lacháza történeti településmagjának területén található „L” alaprajzú épület felújított manzárdtetejének udvari szárnyán került elhelyezésre a napkollektor. A tetősíkkal párhuzamos elhelyezés kedvező, és mivel az udvari szárnyra került az utcaképben sem jelenik meg annak látványa.

Különösen a két történeti településmagban javasolt a napelemek és napkollektorok udvari épületszárnyon történő elhelyezése. Az új beépítéseknel, átalakításoknál már az épület tervezésénél javasolt átgondolni a technikai berendezése elhelyezését.

Szellőzőcsövek, ventilátorok, klímaberendezések elhelyezése nem általános a település épületeinél, azonban azokat kizárólag az épületburokba integráltan javasolt elhelyezni, klíma kültéri egysége takart formában homlokzaton is elhelyezhető.

Az elektromos vezetékek homlokzati felületen kívüli vezetése zavaró látványt nyújt, ezért javasolt azok falfelületbe történő integrálása.

A parabolaantennákat javasolt az oldalkert vagy a hátsókert irányába néző homlokzatokon, tetőfelületeken elhelyezni. A két alsó képen jól látható, hogy az utcára merőleges gerincű hosszházaknak az utcai homlokzattól távolabb eső végén szerelték fel az antennákat, így azok az utcaképben meg sem jelennek. Hajlított háznál az udvari épületszárnyon elhelyezett antenna szintén nem jelenik meg az utcaképben, mivel azt az utcai épületszárny kitakarja.

